

SE-AGU under kriget.
Foto arkiv SvenS

Bücker Bü 131B-3 *Jungmann* SE-AGU

JAN FORSGREN

Bücker Bü 131 är konstruerat av den svenske flygingenjören Anders Johan Andersson, vilken under 1930-talet var anställd som chefskonstruktör och provflygare vid den tyska firman Bücker Flugzeugwerke. Bü 131 flögs första gången 1934, och befanns ha alldeles utmärkta flygegenskaper med en fantastisk roderharmonik. Det beställdes i stora serier av tyska Luftwaffe som grundläggande skolflygplan, och tillverkades även på licens i Tjeckoslovakien, Schweiz, Spanien och Japan. Flygplanstypen kom att användas av cirka 20 olika flygvapen, och av åtskilliga civila piloter i många länder, och räknas fortfarande som ett utmärkt flygplan för avancerad flygning. Bücker Bü 131 är ett klassiskt veteranflygplan, och intressant nog återupptogs en begränsad nytillverkning i mitten av 1990-talet. I Sverige har nio Bücker Bü 131 varit civilregistrerade. Några av dessa flyger ännu.

Sommaren 1937 inleddes förhandlingar med Bücker Flugzeugwerke om att Svensk Flygtjänst skulle erhålla den skandinaviska generalagenturen för tre olika Bücker-flygplan; Bü 131 *Jungmann*, Bü 133 *Jungmeister* och Bü 180 *Student*. Avtalet undertecknades den 15 december 1937, och började gälla från och med den 1 januari 1938. Ett av villkoren var att Svensk Flygtjänst köpte två stycken Bü 131B-3, vilka kom att civilregistreras som SE-AGT (Werk Nummer 844) och SE-AGU (Werk Nummer 846). De båda flygplanen flögs till Sverige av Nils Bernström (SE-AGT) och Hugo Fredrikzon (SE-AGU) i januari 1938. SE-AGU erhöll Luftvärdighetsbevis 179,

och infördes i civilregistret den 28 januari 1938. Flygplanet kom under hela sin aktiva karriär att opereras av Svensk Flygtjänst.

Åren 1938 och 1939 anordnade Svensk Flygtjänst flygutbildning på Stigtomta med tre *Jungmann*. Både SE-AGT, SE-AGU och SE-AHZ (endast 1939) användes för såväl grundläggande flygutbildning och utbildning i avancerad flygning samt teori och mekanikerpraktik.

Samtidigt fanns behov från KSAK:s sida att utbilda flyglärare. Ett avtal mellan Svensk Flygtjänst och KSAK undertecknades den 20 maj 1939. Enligt avtalet skulle Svensk Flygtjänst ställa två Bü 131, inklusive SE-AGU, med piloter och mekaniker

till KSAK:s förfogande. Kursledare var major Birger Schyberg, med löjtnant Lennart Peyron som sekond. Hugo Fredrikzon och Richard Ossbahr var flyglärare.

Svensk Flygtjänst svarade för samtliga kostnader, inklusive försäkringar. Utbildningsavgiften för varje elev var 1 920 kronor, varav 30 % skulle erläggas i samband med kursstarten. Kostnaden för en flygtimme var satt till 48 kronor.

SE-AGU kom även att användas i samband med flygutbildning i början av 1940 vid F 2 Hägernäs. En malör inträffade den 8 mars, då SE-AGU i samband med taxning på isen kolliderade med en parkerad Sk 6A. Enligt haverirapporten inträffade haveriet

SE-AGU under tiden på Svensk Flygtjänst på Bromma. Foto via Arlandasamlingarna.

Jungmann SE-AGU elegant upphängd i "flygläge" under taket på Arlandasamlingarna. Foto Jan Forsgren.

på grund av att Bückerns pilot "vid körning på isen i uppvirvlande snö bakifrån kört in i den parkerade Sk 6A nr 578, som därvid totalhavererade på grund av stora skador. Endast propellern på SE-AGU skadades."

SE-AGU kom att användas som skolflygplan till slutet av 1950-talet. Den 13 juli 1958 skadades flygplanet i ett haveri på Skå Edeby. Exakt vad detta haveri innebar är tyvärr okänt för undertecknad, detta då haverirapport verkar saknas. Det omnämns heller inte i samtida dagspress.

Luftvärdighetsbeviset utgick den 9 juni 1959 och SE-AGU ställdes av.

SE-AGU skänktes till Arlandasamlingarna den 5 december 1961. Det förvarades till en början i en lada, innan det 1963 fraktades till Märsta. Flygplanet visades 1982 i gamla charterhallen, och hängdes därefter upp i terminal 5 på Arlanda.

I början av 1990-talet flyttades SE-AGU till flygplatsen Midlanda, där det t o m sommaren 2014 visades i ankomsthallen. Då Midlanda såldes, blev det nödvändigt

att återbörda SE-AGU till Arlanda. Med mycket kort varsel utförde medlemmar i Håtuna Veteranflygsällskap arbetet med att ta ned flygplanet från taket, samt demontera och frakta det till Arlanda. Efter rengöring från 25 års ansamling av damm, monterades *Jungmann* under ledning av Uno Sellgren, och det finns nu att beskåda vid Arlanda Flygsamlingar tillsammans med många andra rariteter. Kom gärna och besök dem!

